

IDEÁLNÍ PANOVNÍK ČESKÉHO STŘEDOVĚKU

KULTURNĚ-HISTORICKÁ SKICA
Z DĚJIN STŘEDOVĚKÉHO MYŠLENÍ

ROBERT ANTONÍN

NAKLADATELSTVÍ
LIDOVÉ NOVINY

Obsah

672

IDEÁLNÍ
PANOVNÍK
ČESKÉHO
STŘEDOVĚKU

Ke genezi jedné myšlenky	5
I. PANOVNICKÁ MOC VE STŘEDOVĚKÉM SVĚTĚ: KOŘENY, PRINCIPY, VÝZNAMY	9
<i>Panovník v politické filosofii počátků křesťanského středověku</i>	<i>11</i>
<i>Pax, Iustitia, Ordo, Clementia, Pietas – neměnné principy měnícího se světa</i>	<i>23</i>
<i>Rex et Regnum – panovník ve světě nadosobních společenských institucí</i>	<i>39</i>
<i>Na stopě kulturního archetypu</i>	<i>48</i>
II. PRAMENY A METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA	55
<i>Středověká knížecí zrcadla v českých zemích</i>	<i>57</i>
<i>Kroniky českého středověku – možnosti interpretace</i>	<i>61</i>
<i>Panovnický majestát ve středověkých pramenech</i>	<i>72</i>
III. PŮVOD A LEGITIMITA MOCI ČESKÝCH PANOVNÍKŮ V PŘEDHUSITSKÉM OBDOBÍ¹⁰²	81
<i>Vše pochází od Boha</i>	<i>84</i>
<i>Krev a volba – dynastie a lid</i>	<i>109</i>
IV. „SVATOVÁCLAVSKÉ TĚLO“ ČESKÝCH KNÍŽAT A KRÁLŮ: VĚČNÝ KNÍŽE V PROMĚNÁCH ČESKÉHO STŘEDOVĚKU	133
V. ANTICKÁ TRADICE A BIBLICKÉ PANOVNICKÉ VZORY VE VRCHOLNĚ STŘEDOVĚKÝCH PRAMENECH ČESKÉ PROVENIENCE	165

VI. ČEŠTÍ PANOVNÍCI V KOMPLEXU SEDMERA CTNOSTÍ	215
<i>Svatý Václav</i>	231
<i>Břetislav I.</i>	237
<i>Vratislav II.</i>	241
<i>Přemysl Otakar II.</i>	245

VII. MILES-REX: NA OKRAJ ÚVAH O PROMĚNĚ STŘEDOVĚKÉ SPOLEČNOSTI V ČESKÝCH ZEMÍCH 12.–13. STOLETÍ	253
---	-----

VIII. PANOVNÍK A SPOLEČNOST – NĚKOLIK TVÁŘÍ KULTURNÍHO ARCHETYPU	291
<i>Dobré časy dobrého krále.</i>	293
<i>Zbožný král</i>	317
<i>Králova spravedlnost</i>	333
<i>Král soudící.</i>	335
<i>Králův zákon, králova moudrost</i>	338
<i>Král trestající a milostivý.</i>	345
<i>Král, tvůrce míru.</i>	353
<i>Ideálním panovníkem ve vlastní režii:</i>	
<i>Karel IV. ve světle své literární činnosti</i>	357
<i>Zlé časy špatného krále</i>	365

IX. IDEÁL, NORMA, REALITA	383
<i>Král v ceremonii a rituálu</i>	389
<i>Král zákonodárný a soudící.</i>	399
<i>Král v listinách a listech</i> <i>(prezentace osvojeného habitu)</i>	404
<i>Král bohatý a štedrý</i>	416

X. PANOVNÍK A REVOLUCE – PROMĚNY PANOVNICKÉHO IDEÁLU V HUSITSTVÍ	443
<i>Jak psát o mentalitě husitské doby?</i>	446
<i>Země bez krále, král bez země</i>	451
<i>Spravedlivá vláda v zemi dvojího lidu</i>	465
<i>Reminiscence „zlatého věku“ dobrého krále Karla.</i>	470
<i>Mezi volbou, dynastií a národem</i>	474

Několik úvah na závěr	478
Poznámky	485
Prameny a literatura	599
Seznam zkratk	636
Seznam vyobrazení	638
Summary	645
Rejstřík	650

674

IDEÁLNÍ
PANOVNÍK
ČESKÉHO
STŘEDOVĚKU